

SLOVENSKI NAROD

Izjava vseh dan popoldne, izvenredni modelje in premije. — Izjava do 30 peti 4 2 D, do 100 vst. 20 50 p, večji inserti peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjava, reklama, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za izosvetstvo 420 D

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Oredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Posl. Timotijević žali radičevca Neudorferja.

Načrt zakona o izenačenju davkov

Danes je bil objavljen novi, od vlade baje že odobreni načrt zakona o izenačenju davkov. — Dohodnina se ne zmanjša, ampak razširi na vso državo. — Nove obremenitve.

Ljubljana, 25. febr.

Iz Beograda objavljajo danes najnovejši, menda že četrti načrt zakona, ki naj izenači davke v celi državi in odpravi današnje davčno neenakost, enega glavnih virov nezadovoljnosti in nezaupanja med posameznimi našimi pokrajinami. Po sedanjem davčnem provizoriju je najhujše prizadeta Slovenija, ki jo izmožgavajo po starih, rafinirano izvedenih avstrijskih finančnih zakonih, poleg tega pa še po novih zakonih, izdanih po površnem studiju in brez obzira na stare davke in posebne naše razmere. Zato je umevno, da se zahteva po davčni reformi vedno znova ponavljajo pri nas in da jo povdajajo vse politične stranke in vse gospodarske skupine. Ene morda bolj v agitacijske svrhe, druge v pravičnem umevanju, da je davčna neenakost najhujša ovira za konsolidacijo države, ne glede na to, da radi ne propadajo naše gospodarske institucije.

Poleg Slovenije trpe na današnji nesistematičnosti v davčni politiki tudi druge predašnje pokrajine, te bolj, one manj. Zato tudi njihovi predstavniki energično pritiskajo na odpravo davčnih neenakosti in davčnih krivic. Umevno je, da se te v urejeni državi samoumevno zahtevajo ne morejo upirati niti odločilne srbijske stranke, dasi so z ozirom na svoje volilce, ki po davčni reformi pač ne morejo profitirati, seveda precej hladne in rezervirane.

Vse vlade zadnjih let so imele v svojem programu tudi zakon o izenačenju davkov. Izdelanih je bilo že več načrtov, ki pa so se deloma razbili na odporu gospodarskih krogov in predašnje javnosti, deloma na bojazni srbijskih politikov pred reakcijo med volilci. Tudi g. Radić je ob vstopu svoje stranke v vlado sveto objubil, da doseže izenačenje davkov. Menda je res kaj njegova zasluga, da je vlada sedaj izdala končni načrt novega davčnega zakona in ga podala javnosti.

V rokah imamo le glavne obrise vladnega načrta, zato se seveda ne moremo spuščati v stvarno kritiko. A že iz teh grobih podatkov je razvidno, da novi zakon ne bo prinesel odrešenja, ako bo sploh uveljavljen. Za stare pokrajine ne prinaša nikake olajšave, vsaj bistvene ne in ne glede dohodninskega davka, ki široke mase prebivalstva najbolj duši. Uvaja pa n. pr. najemniški davek za kmetiče in delavske hiše, ki bo prinesel same nove obremenitve.

A novi zakon tudi pravega izenačenja ne bo prinesel. Uvaja sicer enotne zakone za vso državo, pred vsem dohodninski davek tudi za Srbijo in Črno goro, ki ga doslej nista poznali. Evidentno pa je, da se dohodninski davek ne da uvesti preko noči, in zato bo ostal tudi v Srbiji še dolga leta več ali manj samo na papirju. Finančni efekt se lahko pokaže šele v desetih letih ali še kasneje. Podobno je z zemljiškim davkom, ki naj po novem načrtu temelji v vsej državi na katastru, a tega obsežne pokrajine Jugoslavije še nimajo.

Vladni načrt bo zato naletel povsod na odpor in ne bo prinesel toliko potrebne moralne in finančne oddiha. In zakon naj se uveljavi že s prihodnjim letom! Že ta nemogoča določba kaže, da ga vlada sama ne jemlje resno in upravičuje bojazen, da bo ostal načrt le udarec v vodo. In morda je boljše tako, kakor pa prenaplajene in premalo premišljene določbe, ki bi povzročile nov kaos.

Izenačenje davkov se ne da izvesti birokratično. Treba je temeljitega študija in temeljite priprave. Dočas pa naj se omili najhujše krivice, ki tepejo posamezne naše pokrajine, v prvi vrsti Slovenijo.

BRIAND PROTI GROFU BETHLENU

— Pariz, 25. februarja. »Matine« najodločneje protestira proti brezobraznosti madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena, ki pride na treditno zasedanje Društva narodov. — »Matine« veli, da človeku, ki je znal in dopustil dva falsifikatorska atentata na države, ki so članice Društva narodov, ne moreta podati roke Briand in dr. Beneš.

— Beograd, 25. februarja. Od finančnega ministrstva izdelani načrt novega zakona o izenačenju neposrednih davkov je bil v ministrskem svetu proučen in v načelu sprejet. Ta načrt zakona določa za Srbijo in Črno goro kot novost dohodninski davek na temelju čistega dohodka. V načrtu so nekatere olajšave, ki se nanašajo predvsem na imovinski davek.

Novi načrt predvideva v glavnem tri kategorije davkov, in sicer davek: 1. na donos iz zemljišča; 2. na donos iz zgradb, podjetij, obrti in profesij; 3. na rente in na dobičke podjetij, ki polagajo javne račune.

Zemljiški davek.

Zemljišča so razdeljena po načinu obdelovanja takole: njive, vrtovi, sadovnjaki, vinogradi, livade, pašniki, planine, šume, močvirja, ribniki in jezera. Stavbni prostori v mestih se smatrajo kot najboljša zemljišča v dotičnem mestu. Za zemljiški davek je davčna osnova katastrski čist donos, preračunjen od enega ha. V krajih, kjer še ni davčnega katastra, se ima izvršiti sestava katastra, oziroma izmera zemlje. To delo mora biti končano v desetih letih.

Zemljiški davek znaša 20 % čistega katastrskega donosa. Od tega davka so oproščena zemljišča, ki že doslej po zakonu niso plačevala nobenega zemljiškega davka.

Davek na poslopja podjetja in profesije.

Davek na zgradbe se plača za vse one objekte, ki se dajejo v najem, ali ki so namenjeni za stanovanja, odnosno v drugo slično uporabo. Kot davčna osnova služi faktično plačana najemnina, odnosno najemnina, ki bi se plačala, če bi se to poslopje dalo v najem. Odobijo se le stroški za vzdrževanje in amortizacijo. Določba, da se plačuje najemniški davek tudi od poslopij, ki jih porablja lastnik sam, bo zadela na velik odpor zlasti na kmetih in zato ni verjetno, da bi obveljala v tej obliki.

V večjih mestih znaša ta hišni davek 20 %, manjših mestih 25 % in na kmetih 30 %. Tudi od tega davka so v glavnem osvobodjena vsa poslopja, ki so bila doslej po sedaj veljavnem zakonu osvobodjena.

Davek na podjetja, obrti in poklice se plača na podlagi vsakoletnega poslovanja, oziroma vsakoletnih dohodkov. Od tega davka so izvzete družbe, ki so obvezane na javno polaganje računov. Te družbe se posebej obdavčijo. Podjetja, obrti in poklice se delijo v tri skupine: 1. v trgovska, obrtna in druga podjetja, odnosno opravila, ki delujejo s kapitalom; 2. samostojni poklici, ki se izvršujejo za plačo ali nagrado. (Tu sem v prvi vrsti vrsteti poklici, ki jih izvršuje inteligenca.) 3. Svobodni poklici, ki se izvršujejo s telesno silo.

Kot davčna osnova pri tem služi čisti letni dohodek. Kot stroški se zaračunavajo vsi izdatki, ki so zvezani z izvrševanjem in vzdrževanjem omenjenih podjetij, odnosno poklicev. Davčna stopnja znaša za I. skupino 12 % od čistega dohodka; za II. skupino 8 %, in za III. skupino 2 %. Tega davka so osvobodjeni poklici, ki so bili oproščeni že do sedaj, oproščene pa so dalje tudi zemljoradniške, obrtne in uradniške nabavljalne zadruge.

Podjetja, ki polagajo javne račune.

Davek iz dobička podjetij, ki so obvezani na polaganje javnih računov, plačajo vse delniške družbe, vse komanditne družbe, družbe z omejeno zavezo, zadruge, rudarska društva, zavarovalnice, čekovna podjetja državnih in samoupravnih edinic. Davčna osnova je preračunjeni letni dobiček na temelju bilance za preteklo leto.

Od določenega čistega dobička se smejo odbiti še režijski stroški. Davek zavisi od rentabilnosti podjetja in raste z njo vred po naslednjih stopnjah: 1. v splošnem 10, 15, 20, 25, 30 in preko 30 odstotkov; 2. pri zadrukah, industrijskih in za-

darskih podjetjih 15, 17, 19, 21, 23 in čez 25 odstotkov;

3. pri nabavljajnih zadrukah državnih uradnikov in obrtnih zadrukah po 10, 12, 14, 16, 18 in čez 20 odstotkov.

4. pri zemljoradniških zadrukah, ki ne delajo z dobičkom, po 5, 7, 9, 11, 13 in preko 15 odstotkov.

5. pri ostalih podjetjih po 20, 22, 24, 26, 28 in čez 30 odstotkov.

Od davka so oproščena državna in samoupravna podjetja, ki imajo splošne cilje oziroma prometna podjetja, kakor tudi privilegirana podjetja. Državna hišpotekarna banka in Poštna hranilnica. Državni prihodek se na ta davek ne plačuje.

Rentni davek.

Ta davek se plačuje iz vseh dohodkov in imovinskih predmetov, ki izvirajo iz obresti. Na dohodek iz hranilnih vlog je določen rentni davek 10 %, od ostalih rent 15 %. Zakon določa dalje nekatere osvoboditve glede plačila rentnega davka.

Dohodninski davek.

Dohodninski davek je nov za Srbijo in Črno goro. Davek plačajo vse pravne in fizične osebe, razen družb, ki javno polagajo račun. Dohodninski davek se določa po naslednjih lestvicah letnih dohodkov.

1. Do 15.000 Din 2 in pol odstotka, 222. od 15.000 Din dalje 4 in pol odstotka.

3. od 20.000 dalje 6 in pol odst., 4. od 25.000 dalje 7 odstotkov.

5. od 35.000 dalje 8 in pol odstotka, 6. od 50.000 dalje 10 odst.,

7. od 100.000 dalje 11 odstotkov, 8. od 150.000 dalje 12 odstotkov,

9. od 200.000 dalje 13 odst., 10. od 400.000 dalje 14 odstotkov in

11. od 1 milijona dalje 15 odstotkov. Od osebnodohodninskega davka so izvzeti tudi državljani, vojni invalidi in osebe, katerih dohodki ne presegajo zneska 3600 Din.

Splošne določbe.

Davčni obvezanci so dolžni v svrhu določitve višine odstotka osebno dohodninskega davka prijaviti pismeno ali osebno pri davčni oblasti svoje dohodka. Višino oziroma razred osebne dohodnine določijo davčni odbor, ki obstoja iz predsednika in šestih članov in ravno toliko namestnikov. Vsaka občina delegira v ta davčni odbor dva svetovalca. Davčni odbor ima pravico zahtevati od davčnega obvezanca, da predloži dokazila o dejstvih, glede katerih se sklicuje pri določitvi osebne dohodnine. Davčni obvezanec ima pravico prisostvovati seji davčnega odbora oziroma ima davčni odbor pravico pozvati davčnega obvezanca na sejo, da poda ustmeno pojasnila. Pritožbo radi uvrstitve v dohodninski razred je treba predložiti v roku 15 dni, računši od dneva zadnje rešitve davčnega odbora. Če se pritoži proti uvrstitvi zastopnik države, ima davčni obvezanec pravico pismeno predložiti ugovor. Pritožbe se vlagajo na reklamacijski odbor.

V veljavi ostanejo še dalje invalidski davek, davek na poslovni promet in komorna doklada. Načrt novega davčnega zakona dalje določa dobo, v kateri zastarajo davki. Davke je treba plačevati v štirih letnih obrokih in sicer 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra. Davčne oblasti iztirjavajo davke posredno in neposredno, tudi s pomočjo občinskih uradov in po Poštni hranilnici.

Novi davčni zakon ima stopiti v veljavo 1. januarja 1927.

DR. NINČIĆ POSETI PAPEŽA

— Beograd, 25. februarja. Iz Rima javljajo. V dobro poučenih krogih trdijo, da jugoslovanski minister zunanjih del dr. Ninčić posesti tudi državnega tajnika svete stolice kardinala Gasparrija in da bo dr. Ninčić sprejet tudi od papeža v daljši avdijenci. Zunanji minister dr. Ninčić namerava s državnim tajnikom Gasparrijem urediti vsa med Vatikonom in Jugoslavijo sporna vprašanja.

OBČINSKE VOLITVE NA BOLGARSKEM

— Sofija, 25. februarja. Vlada objavlja celokupni izid nedeljskih občinskih volitev na Bolgarskem. Vladne liste so dobile nad 422.000 glasov, opozicija pa okoli 217.000

Žarjute za sokolski Tabor!

Danes konec načelne proračunske debate

Viharen incident v skupščini. — Razjarjeni radičevci. — Timotijević žali radičevca Neudorferja.

— Beograd, 25. februarja. Danes konča Narodna skupščina načelno proračunsko razpravo. Priglasenih je še več govornikov, zato zboruje skupščina tudi popoldne in bo seja trajala gotovo pozno v noč. Dopoldanska seja se je pričela ob precej slabih udeležbi ob 9. in je trajala do 12.30.

Posl. Kosta Timotijević (dav. dem.) je kot prvi govornik v lepem govoru govoril najprej o splošnih notranje-političnih problemih. Njegov govor je bil prozet miroljubja in spravljivosti. Ostro pa je Kosta Timotijević obsodil politiko ministra Stepana Radića, ki da vporablja demagoško sredstva. — Obsoja njegovo postopanje Stepana Radića, ker kot državni minister v skupščini s svojimi izrazi seje prepri in psuje opozicijo. Ker Stepan Radić mnogo idealizira in govori o vseh mogočih stvareh, bi bilo zelo koristno, da se uvede zakon o dnevnem delu in zakon o ukinitvi karnevala za dobo petih let.

Ta pripomba Koste Timotijevića o zakonu glede karnevala je radičevce silno razburila, ker je s tem indirektno označil politiko Stepana Radića za politiko karnevala. — Posl. Neudorfer je skočil s sedeža in zavpil Timotijeviću: »Vi ste karneval!« Posl. Kosta Timotijević m. je odvrnil: »Vi ste bitang!« Posl. Čeda Kokanović Neudorferju: »Vi ste bik!« Ta incident je izzval v

zbornici splošen vihar. Radičevci so začeli divjati in protestirati. Priglasil se je k besedi posl. Neudorfer ter zahteval zadoščenje od Timotijevića.

Posl. Timotijević je nato obžaloval neparlamentarni izraz, ki mu je ušel, toda pripomnil je, da enakega lojalnega koraka doslej ni storil prosvetni minister Stepan Radić, ki je nedavno v zbornici z raznimi psovkami obsul poslanca dr. Trumbića. V nadaljnjem svojem govoru posl. dr. Timotijevića priporoča, da naj se poslanci med seboj spoštujejo in da naj sploh vlada med brati večja ljubezen.

Posl. dr. Slavko Sečurov (dav. demokrat) je nato stvarno in strokovno kritiziral državni proračun. Zahteval je, da se čimprej odpravijo nepotrebne ministrstva in da vlada v najkrajšem času predloži zakon o centralni upravi. Minister Nikola Uzunović kot namestnik finančnega ministra je ugovarjal izjavljanjem predgovornika, na kar je dobil besedo hrvaški federalist in radičevski disident posl. dr. Buč.

Ko se je pojavil dr. Buč na govorniškem tribunu, so radičevci zagnali velik hrušč in trušč in predsedniku se je komaj posrečilo narediti toliko reda, da je mogel dr. Buč govoriti. Po njegovem govoru je bila seja prekinjena in se nadaljuje ob 5. popoldne. Jutri prične podrobna proračunska razprava, ki bo trajala ves mesec marec.

Italijanski komentariji k Ninčičevemu obisku

Vse časopise pozdravlja potovanje dr. Ninčiča in povdarja skupne interese med Jugoslavijo in Italijo. — Nova antanta proti pangermanskemu imperijalizmu?

— Trst, 25. februarja. Po poročilih iz Rima tomlači italijanski tisk nenadni poset jugoslovanskega zunanega ministra dr. Ninčiča kot reakcijo na pangermansko gibanje, ki se je zadnji čas zelo intenzivno širilo po vseh krajih, kjer bivajo Nemci. Zunanji minister dr. Ninčič je prispel danes v Rim in ostane tam tri dni. Sestane dr. Ninčiča in Mussolinija označajo v Rimu kot izreden in prvovrsten političen dogodek. »Tribuna« naglašja, da bosta dr. Ninčič in Mussolinij v vseh podrobnostih proučevala politično situacijo, ki je nastala po sklenitvi locarnskih pogodb. V zvezi s tem pa so še tudi druga važna vprašanja mednarodne politike, zlasti vprašanje pristopa Nemčije v Društvo narodov. »Tribuna« naglašja, da je Jugoslavija ravnotako kakor Italija zelo zainteresirana na ohranitvi teritorialnega statusa quo, ki je bil ustvarjen po mirovnih pogodbah. Zato bo tudi pangermanska propaganda za priključitev Avstrije k Nemčiji predmet izčrpnih razprav med Ninčičem in Mussolinijem. »Tribuna« naglašja, da je nemška propaganda zadnji čas zavzela nevarne dimenzije in da sta zastopnika Jugoslavije in Italije poklicana, da najdeta način za skupno protiakcijo.

»Giornale d'Italia« objavlja zanimive dokumente o nemški propagandi za priključitev Avstrije k Nemčiji. Med drugim objavila geografično karto, ki je bila zadnji čas razširjena v sto in stotisočih izvodih. Na tej karti so začrtane meje bodoče Velike Nemčije, v katero spadajo ne samo sedanja Avstrija, nego tudi mnoge pokrajine sosednih držav Italije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske in Francije. »Giornale d'Italia« pozivlja jugoslovansko in italijansko vlado, da z vsjo odločnostjo preprečita nadaljne nemške intrige.

— Rim, 25. februarja. Nenadni prihod jugoslovanskega ministra dr. Ninčiča je diplomatske in politične kroge italijanske prestolice prijetno presenetil. Naglašajo, da Italija goji napram Jugoslaviji in Češkoslovaški prijateljske odnose. Dr. Ninčič bo z Mussolinijem razpravljali samo zadeve, ki se nanašajo na obe državi, marveč bo obravnaval v sporazumu z dr. Benešem tudi vse druge mednarodne probleme. Predmet sestanku tvorijo Locarno, Nemčija in pangermanska propaganda.

Rimski diplomatični krogi zatrjujejo, da je bil na zadnji konferenci Male antante v Temešvaru med Ninčičem in dr. Benešem dogovorjen nov načrt akcije napram Nemčiji in da se je temu načrtu pridružila tudi

Italija. Protitalijansko gibanje v Nemčiji je Italijo prisililo, da se združi v skupno akcijo z jugoslovansko in češkoslovaško diplomacijo. Očividno Italija je postala zlasti pozorna na govor nemškega zunanega ministra dr. Stressemanna glede zaščite nemških narodnih manjšin.

Nekateri krogi govorijo tudi o potrebi nove antante. Francija, Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija morajo biti solidarne z Italijo v obrambi svojih držav, ki jih ogrožajo Nemci s svojo propagando.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA
Lena trg: Povpraševanje in ponudbe srednje. — Prodanih 20 vag. bukovih železnih pragov 2,51 do 2,60 m 13,5 x 23 x 14 cm po 30 Din in 10 vag. 2,45 m 12,5 x 22 x 12,5 cm po 25 Din za komad.

Zitni trg: Ponudb malo, povpraševanje slabo.
2 1/2 % dr. rente za vojno škodo denar 280, blago 281; 8 % invest. pos. iz leta 1921 denar 76, blago 79; Celjska posojilnica d.d. denar 200, blago 202, zakl. 202; Ljubljanska kreditna banka denar 200, blago 220; Merkantilna banka denar 100, blago 104; Prva hrvaška štedionica denar 980, blago 985; Kreditni zavod denar 175, blago 185; Slavenska banka denar 50; Strojne tovarne in livarne blago 125; Trboveljska premogokopna družba denar 392, blago 400; Zdržene papirnice denar 110; Stavbena družba d.d. Ljubljana denar 90, blago 100; Šešir d.d. denar 115, blago 120; 4 1/2 % kom. zad. drž. banke denar 20, blago 22; 4 1/2 % zast. l. kr. drž. bke. denar 20, blago 22.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Curih 10.933—10.939, Praga 168.09—169.09, Pariz 207—209, New York 56.63—56.958, London 276.18—277.38, Berl. lin 13.5175—13.5575, Dunaj 799.10—803.10.

EFEKTI
7 % invest. posoj. 1921 76 1/2—78; 2 1/2 % drž. rente za ratnu štetu 278 1/2—279, 279 — 279 1/2; Ljubljanska kreditna 200; Hrvatska eskomptna banka 120—122; Kreditna banka Zagreb, 128—129; Hipotekarna banka 66 1/2—68; Jugobanka 105—106; Prastedion 970—975; Eksploatacija 25—27; Drava d. d. Osijek 205; Sečurana, Osijek, 410—425; Isis d. d. 60—65; Nihag 34; Gutman 305; Slaveks 148; Slavonija 43—44; Trboveljska 350—400; Union, paromlin 400; Veveče 105; Agraria 44 1/2—45.

INOZEMSKA BORZE.
— Curih, 25. februarja. Borza: Beograd 9.125, Pariz 18.93, London 25.265, New York 519.50, Milan 20.87, Praga 15.375, Dunaj 73.10.

— Trst, 25. februarja. Predborza: Beograd 43.725—43.80, Pariz 90.50—90.75, London 121—121.075, New York 24.86—24.80, Praga 73.25—73.75, Curih 478.50—478.95, Dunaj 348—351.

Poslovilni večer generalnega konzula dr. Beneša

Ljubljana se je dostojno poslovila od popularnega zastopnika Češkoslovaške republike, generalnega konzula dr. Otokarja Beneša. Obenem se mu je pri srčno zahvalila za njegovo res slovanško in bratsko udeleževanje v Ljubljani in v ostali Sloveniji. Sinočni poslovilni večer je privabil v veliko dvorano Kazine poleg najodličnejše ljubljanske družbe tudi zastopnike in zastopnice širokih slojev prebivalstva. V dvorani je vladalo domače, iskreno razpoloženje, ki ga je kalilo le obžalovanje, da izgubimo iz svojih vrst tako odličnega sobojnika v vseh narodnih in kulturnih zadevah.

Poslovilnega večera so se med drugimi udeležili divizijski general Kalafatić, general Tripković, veliki župan dr. Baltić, minister n. r. dr. Kramer, rektor univerze dr. Pitamic, predsednik viš. dež. sodišča dr. Babnik, gerent dr. Puc, direktor dr. Borko, starosta JSS Gangl, lepo število narodnih dam z go. dr. Tavčarjevo na čelu ter zastopniki skoraj vseh naprednih organizacij Ljubljane. G. generalni konzul je bil pri svojem prihodu burno aklamiran. Očisti del je otvoril predsednik Jugosl. čl. Li. g. dr. Triller, ki je iskreno pozdravil navzoče, zlasti pa generalnega konzula dr. Beneša. V lepem govoru je orisal njegove zasluge za bratsko sodelovanje med Slovenci in Čehi in nato med burnim aplavzom sporočil, da je ljubljanska Jugosl. čl. Liga dr. Beneša v priznanje njegovega dela izvolila na običnem zboru, ki se je ravnokar vršil, soglasno za častnega člana. Deputacija odbora je odlikovancu takoj izročila lepo diplomu, delo IV. Vavpotiča.

Govorili so nato še predsednik Češke Obce ing. Kasal, zastopnik vojaške godbe, v kateri je kakor znano, veliko

število češkoslovaških državljanov. Malik, starosta Gangl, gerent dr. Puc, rektor Pitamic, ga. dr. Tavčarjeva, prof. Bubnov, akad. Jelenc in dr. Avramović. Generalni konzul dr. Beneš se je v iskrenem govoru zahvalil za odlikovanje in za izraze priznanja, zatrjujoč, da bo tudi na svojem novem mestu v Pragi deloval v sedanjem pravcu. Zahvalil se je zlasti tudi slovenskemu časopisu, ki je v polni meri uvidevalo njegove intencije in mu šlo vestransko na roke. Spominjal se je naše kraljevske rodine in naše vojske. Med njegovim govorom in ob zaključku so mu poslušalci zopet prirejali živahne ovacije.

Dr. Triller je nato zaključil oficijelni del proslave, ki jo je znatno povzdignil tudi srečno vpleten umetniški program. Ob klavirskem spremljevanju g. Balatke je zapela ga. Zaludova tri češke pesmi, gđ. Wissakova in g. Viček sta izvajala dva učinkovita plesa, vmes pa je neumorno igrala Dravska divizijska godba pod poštrevčalnim vodstvom svojega kapelnika dr. Čerina. Tudi po zaključku oficijelne proslave je ostala družba še dolgo zbrana v prijetnem domačem razgovoru.

Pozdravno brzojavko je povodom poslovilnega večera poslal češkoslovaški poslanik v Beogradu g. Šeba, pismo, na je opravičil svojo odsotnost in sporočil pozdrave ljubljanski škof g. dr. Jeglič. Clani divizijske godbe so izročili g. generalnemu konzulu v spomin okusno darilo.

Dr. Otokar Beneš se je sinoči lahko uveril, da njegovo delo ni bilo zaman. Odhajal bo iz Ljubljane z lepo zavestjo, da je mnogo pripomogel za iskreno prijateljstvo med severnimi in južnimi slovenskimi brati.

je na medicinskih fakultetah v zadnjih letih, ker zahtevajo študentje kategorično, da secirajo židovskih študentov, ki so čisto naperjeni tudi proti židovskim profesorjem. Naravno, so da dijaki postavijo tudi proti profesorjem, ki simpatizirajo z židovskimi profesorji ali ki obsojajo protizidovske izgrede.

Splošni protizidovski pokret ne nazaduje. Pred tedni so protizidovski razpoloženi dijaki razbili v Bukarešti več židovskih trgovin. Na drugih mestih so zopet o priliki demonstracije iztuličile oficije in vojnike. Univerza v Budimpešti se nahaja skoro stalno pod vojaško zaščito. Medicinska fakulteta je sudi zatvorjena in letošnji vpisi v prvi semester so bili anulirani. Senat univerze je izdal na dijaške oklice, v katerem jim preči s stalnim izključanjem z univerze. Čujejo se tudi glasovi, da namerava vlada odpraviti privilegije, ki jih uživajo dijaki za časa vojaškega službovanja, in sicer za vse študente, ki bodo sodelovali pri nadaljnjih izgredivih.

Čajanka Čajne menice so najcenejše in najzanimivejše. Št. 2 in 3. jih povsod. Posebno priporočamo.

Davčne eksekucije v Sloveniji

Finančna delegacija objavlja uradno, da izide v eni prihodnjih števil izkaz o eksekucijah, ki so se radi direktnih davkov leta 1925. izvršile v Sloveniji. Iz tega izkaza je razvidno, da je mobilna eksekucija v 33.735 (37,0 odst.) primerih od 90.359, v katerih se je izdal eksekutivni pomen, dospela do rubeža, a samo v 92 primerih, torej niti v 1 odstotku od celokupnega števila rubežev, do prodaje.

Davčni zaostanki, radi katerih je prišlo do rubeža, so znašali okroglo 49,8 milijona Din; oni, ki so se mogli iztržiti šele s prodajo, pa okroglo 300 tisoč Din.

V imobilarni eksekuciji se je vključila zastavna pravica v 292 primerih za okroglo 8,4 mili. Din; dražbe so se izvršile v 230 primerih, od teh je pa 227 takih, ki so se uveljavile na predlog privatnih upnikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju, in je ena taka, ki se je izvršila direktno na predlog erarja.

Pomlad v zimi

Včeraj je bil sv. Matija. Naše ljudstvo pravi, da Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi. Letos je Matija pozabil, da spada v njegovo stroko razbijanje, odnosno narejanje ledu. Menda imajo tudi v nebeškem kraljestvu preveč skrbi za drugimi krizami, da bi se brigali še za vreme, ki je letos res muhasto. Pred Božičem smo imeli hud mraz, zdaj, ko smo prav za prav sredi zime, je pa toplo. Ljudje pravijo, da se s koncem februarja vreme rado spremeni. Če je začetkom februarja mrzlo, nastane konec toplo, pomladansko vreme in narobe. Potem takem bi moralo biti že zdaj mrzlo, ker smo imeli vse februar toplo vreme, do marca je pa samo še nekaj dni. Za letošnje vreme menda tudi to ne bo veljalo. Najbrž bodo imeli prav astronomi, ki so že koncem jeseni napovedovali zelo kratko zimo. Baje se je letos zemlja solncu zelo približala tako, da je njena zimska pot razmeroma kratka. Če tudi astronomov vreme ne potegne za nos, kakor je sv. Matijo in ljudi, ki bi radi napravili svetniku funkcije barometra, bomo imeli v marcu najlepšo pomlad.

Sicer jo pa že imamo. Včasih smo peli: Mili maj, krasni maj, konec zime je tedaj. Zdaj lahko zamenjamo maj s februarjem. Zunaj v naravi se že vse pripravlja za prihod pomladi. Zvončki, trobentice, pomladni podleski in drugi zgodnji oznanjevalci pomladi že cveto, nedeljski turisti se vračajo obloženi s šopki teh ljubkih cvetlic, sneg vidimo samo še visoko gori v gorah, drevje dobiva polagoma popke, oglašajo se ptice in vse kaže, da bomo imeli že v marcu najlepšo pomlad. Seveda nam lahko vreme prekrži vse račune, toda upanja vendar le ne smemo izgubiti. Saj je sv. Matija dokazal, da mo tu, da ni naredil ledu, še bolj mu bomo pa hvaležni, če prepiča tudi druge nebeške kolege, da

nam lahko naklonijo letos zgodnjo pomlad kot odškodnino za deževno poletje in nič manj deževno jesen.

Podjeten mešetar

Lire po 20 Din.

»Kupite lire, gospodine! Zelo poceni! Pristne italijanske lire! Zelo poceni...! Tako je venomer brbljal podjetni in čokati mešetar Tone, doma menda iz Prekmurja. Natakara Jože, stara ljubljanska srajca, je močje poslušal klepetavega Toneta in ni rekel ne beč ne mev. Ker pa je Tone ubiral vedno slajše strune, se je Jožetu omečalo srce in končno je zategneno vprašal: »I, po čim jih pa dajete?« Tonetu se je hipoma ziasnil obraz in veselo je pripomnil: »Poceni amice, zelo poceni... In je skrivnostno pristavil: po 20 dinarjev. Ne vemo, kako natakara Joža računa in če se sploh spozna na tuje valute. Rezultat kupčije je bil namreč ta, da je Jože kupil 10 lir in jih prebrisanemu Tonetu plačal po 20 dinarjev eno. Tone se je namuznil, vtaknil je dva metuljčka v žep in hotel oditi. Pri vratih pa se je še enkrat ustavil in rekel: »Hej gospodine! Imam jih še 20. Pristne lire! He! Vredne zlatega denarja. Kupite, dokler je še čas! Natakara Joža je šel gube na svojem suknjiču: bi, ne bi, bi... Rekel je: »Pa jih dajte!« Mešetar je odšel še 20 liric, tistih lepih, zlate vrednih, Jože pa mu je izročil še štiri metuljčke, zakaj 20 lir po 20 dinarjev ena, zneso 400 dinarjev. Mešetar Tone je naglo stisnil tudi te metuljčke, voščil Joži »zbogom« in bliskoma izginil.

Natakara Jože, uverjen o briljantni kupčiji, je takoj nato stopil v bližnji zavod in menjal svojih barih 30 liric. Joža je računal, da dobil najmanj sedem svetlih metuljkov. Nepopisno pa je bilo njegovo presenečenje, ko mu je uradni našvrkal nekaj čez šest kovačev... Jože je napolne vskipel, ko so mu pa razložili, da lirice, »vredne zlatega denarja«, nimajo večje vrednosti, je bežal iz banke naravnost na policijo, kjer je razložil svojo bol.

Podjetnega Toneta, ki je že napravil več takih briljantnih kupčij, zasleduje sedaj policija.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Sreda, 24. februarja: »Deseti brat«. D
OPERA.
Sreda, 24. februarja: »Zvezdave ženske«. C.

— Klavirski koncert pianista profesorja Antona Trosta se vrši v ponedeljek dne 1. marca ob 20. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Koncertni spored je kakor pestro sestavljen ter nam bo brez dvoma nudil v glasbenem pogledu velik užitek, saj to jamči izvajalec prof. Anton Trost, ki je brez dvoma najodličnejši slovenski pianist, ki si je pridobil tudi v tujini precejšnje ime in velik sloves. Na letošnjem ljubljanskem koncertu zaigra sledeče točke: Novak: Sonata eroica v dveh stavkih. Suk: Dva odstavka iz ciklusa »Života a snema« in sicer globoko občuteni Adagio stavek k »Ozdravljenju mojega sina« ter Poco allegretto. Suk: Sledita Rachmaninov z dvema preludijema v g-molu in g-duru ter Skrjabin s svojo »Tragično pesmijo«. Zaključil pa koncert Balakireva orientalska fantazija »Islamey«. Občinstvo vabimo, da v največjem številu poseti koncert našega rojaka ter ga tako podpre k nadaljnjemu umetniškemu udeleževanju. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— Sprememba opernega repertoarja. Vsed potrebni orkestralni skušnji je ta teden nujno potrebna sprememba opernega repertoarja. Zato imajo abonenti reda B prihodnjo operno predstavo v torek 2. marca in ne danes v četrtek, kakor je bilo prvotno napovedano. Vrstni red opernih predstav kaže zgoraj priloženi repertoar.

— Odlični gost v naši operi. V soboto dne 27. t. m. gostuje v operi znani odlični bariton Fran Dragun - Čulić, ki je 15 let pel z največjim uspehom po vseh velikih odrih v Italiji. Baritonist Čulić je pravkar gostoval tudi v Beogradu in Zagrebu v operi Glumaci, Rigoletto in Trubadur. Zagrebški publika in kritika enoglasno zahtevata, da ga mora zagrebška uprava takoj angažirati. Čulić, ki je rojen v Splitu, gostuje na našem odru v soboto v vlogi grofa Lame v operi Trubadur. Predstava se vrši za red D.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 25. februarja 1926; katoličani: Valburga, Bludimir; pravoslavni: 12. februarja: Meletija; muslimani: 12. šabana 1344; židje: 11. adara 5686.
Jutri: Petek, 26. februarja 1926; katoličani: Aleksander, Nikla; pravoslavni: 13. februarja: Simeon; muslimani: 13. šabana 1344; židje: 12. adara 5686.

DANASJNE PRIREDITVE.

Gledališče: opera zaprta, drama ob 20. »Profesor Storicin«.
Kino Matica: »Mati in dete«; Ljubljanski dvor: »Madame Sans Genes«; Kino Ideal: »Cesaršine vijolice«. — Cas predstav na plakatih in v inseratih.
Rozstava Slavka Tomerlina v Jakopičvem paviljonu ves dan.
Čojarka Kazine ob 17.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Gledališče: opera ob pol 20. »Večni mornar, drama zaprta.
Kino Matica: »Mati in dete«; Ljubljanski dvor: »Madame Sans Genes«; Kino Ideal: »Cesaršine vijolice«. — Cas predstav na plakatih in v inseratih.
Rozstava Slavka Tomerlina v Jakopičvem paviljonu celi dan.

DEŽURNE LEKARNE.

Četrtek: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.
Petek: Bohinec, Rimska cesta, Levstek, Resljeva cesta.

Solnce zaide danes ob 17.41, vziđe jutri ob 6.45 in zaide ob 17.42. — Mesec zaide jutri v petek ob 5.51, vziđe v petek ob 16.29 in zaide v soboto ob 6.24.

Sport

„Slovenski sport“

Pod tem naslovom bo začel v začetku marca izhajati v Ljubljani list, posvečen samo športu. Potreba takega glasila se je čutila že dolgo časa, ker se športno gibanje med nami vedno lepše razvija, naši dnevniki pa imajo tako malo prostora, da se športu ne morejo temeljito posvetiti. »Slovenski sport« bo posvečen, kakor pove že ime, glavno pažnjo športnemu življenju v Sloveniji, seveda pa beležil tudi vse važnejše pojave iz ostale Jugoslavije in drugega sveta. Izdajal ga bo sicer privatni konzorcij, vendar pa se bo stavil na razpolago za službene objave tudi športnim klubom in zlasti savezom ter podsavezom. Izhajal bo enkrat tedensko, in sicer v sredo ali četrtek.

Uverjeni smo, da bo novi list našel prijazen odziv ne samo med našimi športniki, ampak tudi med ostalim občinstvom, tako da se bo lahko ne le vzdržal, ampak s časom čim bolj spopolnil in razširil.

— W. A. C. (Duma) igra o Binkoštih v Barceloni.

Današnje vreme.

— Kranjska gora, ob 7. zjutraj. Temperatura — 1° C, barometer pada, pooblaščen, mirno brez vetra, sen 10 cm.

— Bohinjska Bistrica, ob 7. zjutraj. Temperatura + 5° C, oblačno, za zimski sport neugodno.

Industrijskim in veletrgovskim podjetjem

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo v Ljubljani poziva v smislu sklepa občnega zbora dne 3. januarja 1925 vse, da v svojem lastnem interesu kontrolirajo domače trgovske potnike z ozirom na njihovo kvalifikacijo. Inozemske potnike pa, da — li imajo predpisane mednarodne legitimacije.

Naše stanovske tovariše po pozivamo, da nam nemudoma javijo vse tvrdke, ki zasužejo nekvificirane potnike, da bomo na podlagi teh prijav imeli priložnost, da stopimo z njimi v stik in jim damo priložnost preskrbeti si kvalificiranih moči, odnosno da jih primerno priporočimo.

Upamo, da bodo p. t. trgovci in njihove stanovske organizacije podpirale stremiljenje podpisane odbora, da se v interesu trgovstva samega izločijo iz trgovine nesposobni elementi ter da se ista dvigne na višino kakor je bila pred vojno.

ODBOR.

Jack London:

Roman treh src

— Ne pozabite, — je opozoril Torres razjarjenega poglavarja ironično, — da tu ni San Antonio, temveč Juchitanske džungle. Opozoril bi vas tudi na to, da armade sploh nimate.

— Ali sta storila ta dva gospoda kako krivico tistim, ki so pravkar apelirali na kruto Pravosodje? — je vprašal poveljnik, ne da bi se zmenil za poglavarjeve grožnje.

— Da, da, — je vzkliknil peon. — Tepli so me, vsi brez razlike so me tepli. Ta dva sta me tepla brez najmanjšega poudarka. Le poglejte, roke imam vse okrvavljene. Na mojem izmučenem telesu je rana pri rani. Znova apeliram na kruto Pravosodje in prisegam, da mi je bila storjena krivica.

Poveljnik je prikimal z glavo in dal svojim spremljevalcem znak, naj razorože ujetnike ter jih odvedo za njim.

— Pravičnost! Apeliram na pravičnost in prosim, da ravnate z vsemi enako! — je vzkliknil Henry. — Roke imam zvezane na hrbtu. Zvezite jih vsem ali pa odredite, da jih nama s Francsom razvezajo. Poleg tega bo hoja z zvezanimi rokami zelo težka.

Poveljnik se je nasmehnil in vele svojim spremljevalcem, naj razvezajo Američanoma roke.

46

— Uh! — je vzdihnil Francis, se nagnil k Leonciji in Henryju ter zamrmral: Komaj se še spominjam, da je približno milijon let tega ko sem živel v majhnem starem mestecu po imenu Newyork, kjer smo se smatrali naivno za najbolj divje in hudobne ljudi zato, ker smo strastno igrali golf, kaznovali zločince s pomočjo električnega stola in se pretepali na volilnih shodih.

Cez pol ure, ko so prispeli na hrib in zagledali krasno panoramo gorskih grebenov, je dejal Henry:

— Čujte, ti-le dečki pa res niso divjaki. Poglej, Francis! Saj imajo sistem semaforov. Le opazuj to-le ali ono drugo drevo na hribu, Poglej, kako se veje majojo.

Zadnjih par milj so morali iti ujetniki z zvezanimi očmi. In z zvezanimi očmi so jih privedli v votlino, kjer je vladalo kruto Pravosodje. Ko so jim odvezali oči, so naši znanci opazili, da stoje v ogromni in veličastni podzemski jami, kjer so plapolale številne baklje. Pred njimi je sedel na skalnatem prestolu sivolasi slepec. Tudi njegova oblačila so bila iz raševine. Pred njim je sedela prekrasna mladenka in se naslanjala na njegova kolena.

Slepec je spregovoril in v njegovem glasu so

zadonele strune starosti in velike modrosti:

— Kruto Pravosodje se je zdramilo. Govorite! Kdo je apeliral na pravičnost? Vsi so se nehoti umaknili in celo poglavar ni imel toliko poguma, da bi protestiral proti kordillerskim zakonom.

Med prisotnimi je ženska, — je nadaljeval Siep Bandit. — Naj spregovorijo ona dva. Vsi smrtniki — ženske in moški — so kaj zakrivilj ali pa jih vsaj bližnji dolže prestopka.

Henry in Francis sta hotela preprečiti, da bi Leoncie odgovorila. Toda mladenka se je obema prijazno nasmehnila ter se obrnila h krutemu Sodniku, rekoč:

— Jaz sem samo pomagala mladeniču, s katerim sem zaročena, uiti smrti kot kazni za umor, ki ga on ni izvršil.

— Odgovorila si, — je dejal Siep Bandit. Zdaj pa — stopi k meni.

Zgrabil so jo oboroženi čuvarji tega skrynostnega svetišča pravičnosti in morala je pokleknila pred slepca, dočim sta se oba Morgana zelo bala za njeno usodo. Mestiza je prišla starca za roko in jo položila na Leoncino glavo. Trenotek je vladala svečana tišina. Slepec je otipal s prsti njeno čelo in čutil, kako utripuje njeno deklisno srce. Nato je umaknil roko ter se naslonil nazaj, da izreče obsodbo.

— Vstan! senorita! — je spregovoril svečano.

— Tvojega srca se zlo ni dotaknilo. Svobodna si. — Kdo je še apeliral na kruto Pravosodje? Francis je stopil počasi korak naprej.

— Tudi jaz sem pomagal temu mladeniču, da je ušel nezasluzeni kazni. Z njim me vežejo tudi rodbinske vezi, ker imava skupnega pradedca.

Tudi on je pokleknil in začutil kako drse mehki slepčevi prsti rahlo po njegovem čelu in kako ga je prijel zagonetni starec naposled za roko, da se prepriča, kako utripuje njegovo srce.

— Tu mi ni vse jasno, — je dejal slepec. — Tvoja duša je nemirna. Nekaj razjeda tvoje srce. Naenkrat je pa stopil naprej peon in spregovoril:

— Vrnj temu možu svobodo, o kruti Sodnik! — Dvakrat sem se pregrešil pod težkim udarcel, v enem dnevu sem ga dvakrat izdal sovražnikom in vendar me je vzel dvakrat pod svojo zaščito ter mi rešil življenje.

In peon je znova klečal. To pot je klečal pred pravosodjem in se ves tresel od strahu, ko je začutil, da so se ga dotaknili prsti čudnega slepega sodnika. Starec je otipal vse njegove rane in strjeno kri.

— Tudi ta mož je svoboden, — je izjavil kruti Sodnik. A vendar ga tarejo skrbi. Njegova duša je nemirna. Je-li kdo med vami, ki bi nam mogel pojasniti, kaj razjeda njegovo srce?

Gospodarstvo

Čaj brez sladkorja

Organizirano odeluštvo na svetovnem čajnem trgu.

V slabih časih morajo biti ljudje zadovoljni tudi z drobitnicami poletne pravičnosti. Tako drobitnica je padla z miže angleške konservativne vlade, ki je morala uvesti na pritisk javnosti preiskavo proti nekaterim privatnim podjetnikom, ki so v mnogih slučajih nesramno odirali konsumente. Vlada je ustanovila takozvani tržni svet, ki je ugotovil, da so prodajalci živih brezobzirno navijali cene in odirali odjemalce. Praktični rezultati te akcije doslej še ni imela, vendar so se prodajalci ustrašili in javnost se je začela zanimati za tržne razmere. Na ponovni pritisk javnosti je vlada odrekla, da mora tržni svet revidirati cene čaja. S tem so tangirani višji izvozni krogi in vse kaže, da pridejo na dan zelo umazane afer. Stvar sama na sebi je že davno znana, toda svetovni listi o verižništvu s čajem previdno molče in tako plačujejo gošpodinje čaj drago, ne da bi vedele zakaj.

Mincing Lane, zakonita ulica v Londonu, je središče veletrgovine s čajem. Tu so po vojni »zaslužili« težke milijone, ki so jih plačali ne le angleški, nego tudi inozemski konsumenti. Od septembra 1925 se je podražil čaj v trgovini na debelo za 10%. Dve vrsti cenejšega čaja sta pa sploh izginili iz prometa. Zanimivo je, kako bodo borzni senzali in veletrgovci pojasnili to dejstvo tržnemu svetu. Nedvomno je že več let na delu dobro organizirana družba spekulativna, ki hoče slabše vrste čaj izpodrinuti. Ta zarota pa ni bila sklenjena v Indiji ali na Ceylonu, kjer čaj raste, temveč na londonski čajni borzi (Mincing Lane), ki je organizirala skupaj z zvezo industrijskih producentov čaja (Indian Tea Association) mednarodno odeluštvo konsumentov. Leta 1920 je bilo v javnih skladiščih londonskega pristanišča nad 100 milijonov kilogramov čaja. Takrat so bili boljši izgledi, da se čaj poceni. Toda veletrgovci in njihovi agenti so šli takoj na delo. Vsem lastnikom čajnih plantaž so poslali okrožnico, v kateri jih pozivajo, naj znižajo produkcijo na 90% povprečne produkcije leta 1915—1919. Uspeh je bil, da je padla produkcija čaja leta 1921. na 80%. nakar se je čaj seveda podražil, akcije vseh plantaž so zelo poskočile in že prihodnje leto so izplačevali lastniki rekordne dividende, po 40, 50 in ena družba celo po 80%. Seveda so tudi londonski prekupevalci dobro zaslužili.

Kako pa je bilo s konsumenti? V Londonu so cene čaja v področju trgovin poskočile po vojni za 60 do 70%; verižniška akcija je pogoltna čame cene na 80% predvojnne višine. Ko je prišla leta 1924. na krmi delavska vlada, je hotela narediti popularno gesto s tem, da je znižala uvozno carino na čaj skoraj za 50%. Cene so nato res padle, toda trajno se verižniki niso dali motiti. Kmalu so začele cene čaja zopet skakati in leta 1925. so plačevali angleške gosposdinje čaj že dražje kakor pred znižanjem carine. Čajni prekupeci so spravili v svoje žepce leta 1924. in 1925. nad 10 milijonov funtov šterlingov (blizu 3 milijarde dinarjev) izrednega dobička.

Londonska čajna borza je najbolje organiziran trg, kar jih ima angleška uvozna trgovina. Tu so bile organizirane posebne družbe spekulativne, ki ne pustijo na borzi svobodne konkurence. V njihovih rokah je čaj ves čas od plantaže do kuhinje. »Čaj ni bil finančno še nikoli tako močan, kakor je zdaj«, piše tvrdka Thomas & Co. v Kaliforniji v svojem zadnjem poročilu o položaju na čajnem trgu. To pomeni, da so izročeni konsumenti na milost in nemilost mednarodnim odeluštvo, ki so umetno znižali produkcijo čaja za 30%, samo da služijo težke milijone.

Sedaj hoče angleška vlada s svojim tržnim svetom do živga tudi čajnemu odeluštvo. Ali se ji bo to posrečilo, je seveda drugo vprašanje.

—g Znižanje telefonskih pristojbin. Kakor smo že poročali, je pošto ministarstvo sklenilo s 1. aprilom znižati telefonske in brzojavne pristojbine. Telefonske takse bodo znižane za instalacije, kratka in letna

naročila v stanovanjih, pisarnah, trgovskih in industrijskih podjetjih itd. Takse bodo znižane za 40—50 odstotkov. Pošto ministarstvo pripravlja tudi znižanje poštne takse. Tudi poštne takse se znižajo baje s 1. aprilom, vendar pa ne tako, da bi bili oškodovani državni interesi.

—g Obmejna veterinarska postaja v Bohinjski Bistrici. Oddelek za veterinarstvo pri poljedelskem ministarstvu je ustanovil v Bohinjski Bistrici veterinarsko postajo za izvoz in uvoz živine in mesnih izdelkov v, odnosno iz Italije. Na tej postaji bo opravljali veterinarske posle do nadaljnjega obmejni veterinar na Jesenicah.

—g Podaljšani rok za pregled steklenic in sodov. Ministarstvo za trgovino in industrijo, oddelek za mere in dragocene kovine je podaljšal rok za pregled in žigosanje steklenic, odnosno sodov do konca junija 1926.

—g Važno za gradbeno podjetja. Albanska vlada namerava porazdeliti med svoje uradnike brezplačno zemljišča za zgradbo hiš. Zgraditi je 4—500 hiš, od katerih naj bi imel en del 8, drugi 6 in tretji del 4 odeljenja. Družba, ki bo prevzela zgradbo hiš, ima izvršiti tudi kanalizacijo okraja, v katerem se bodo zgradile hiše. Interesenti dobijo točne informacije v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo med uradnimi urami.

—g Dohodki monopolne uprave. Po uradnih statističnih podatkih znašajo dohodki monopolne uprave za mesec november 1925: od tobaka 142.455,118 Din, od soli 39.558,251 Din, od petroleja 23.602,120 Din, od vžgalice 12.848,645 Din, od cigaretnega papirja 12.290,000 Din in od raznih drugih monopolnih predmetov 539.590 Din. Monopolni dohodki od 1. aprila 1925 pa do konca meseca novembra 1925 znašajo v milijonih Din: za »obak 1.147, za sol 262, za petrolej 1.000, za vžgalice 92, za cigaretni papir 97 in za razne druge predmete 5 milijonov Din.

—g V Beogradu protestirane menice. Pri trgovskem sodišču v Beogradu je bilo 20. t. m. protestiranih 15 menic. Od teh 14 v vrednosti 440.928 Din in dve v vrednosti 29.784 italijanskih lir.

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo armaturnega bronca; do 5. marca t. l. za dobavo 3102 kg bakrene pločvine; do 12. marca t. l. za dobavo 100 kg smrkovega peska. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeluštvo te direkcije.

NOGAVICE KLJUČ



so najboljšje in najcenejše kajti tepežnost enega para nogavic s žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot tepežnost štirih drugih parov. 33-1

Kupite in preizkusite se!

—g Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. februarja t. l. ponudbe za dobavo 1100 komadov nalučnikov ter za dobavo 3150 m² presejane, ga jamskega gramozja; do 2. marca t. l. za dobavo 6000 kg U-železa, za dobavo 2 garnitur elementnih pregrevanih cev, za dobavo 12 komadov kolenskih obrobov, za dobavo 100 komadov krtač, za dobavo 100 komadov slamnatih področnic. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeluštvo te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 6. marca t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg strojne olja. — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: Dne 22. marca t. l. pri intendantu Vrbovske divizijske oblasti v Banji Luki glede dobave 14.780 kg petroleja, pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave belega svilenega papirja; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave kompletnih izogibalšč. — Predmetni oglas s natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

To in ono

Tragična usoda znamenite igralke

Iz Londona poročajo, da je bila te dni pokopana znamenita igralka in ena najlepših žensk na svetu Mrs. Kate Everleighova. Pred štiridesetimi leti se je sukala okrog Everleighove vsa londonska aristokracija. Kot igralka in krasotica je imela nebroj kavalirjev, ki so tekmovali med seboj, kdo ji boji ustreže za dragoceni daril in šopki. Pozneje je Everleighova obubožala tako, da po smrti ni ničesar zapustila. Pogreb se je vršil na stroške lastnika Florentinske restavracije, kjer je prodajala Everleighova zadnja leta sladkor.

Usoda nekdanje znamenite igralke je bila res grozna. Ko je bila njena gledališka slava na vrhuncu, se je poročila z znamenitim komponistom Edvardom Salomonom, ki je imel pred 40 leti 6000 funtov šterlingov letnih dohodkov. Mož je živel preveč bohemsko in tako je moral naposled Everleighova skrbeti zani. Ženo je ravnal vedno zelo grdo. Ko je sirota obubožala, je začela prodajati knjige. Naposled je dobila službo v Florentinski restavraciji, kamor so zahajali stari bohemi in njeni bivši čestilci, ki se pa niso več zmenili za nekdanjo gledališko zvezdo, ker jo je kruta usoda tako potrla, da se ji je zmešalo.

V Parizu se je pojavil Landru II.

Zločinec s 36 imeni. — Pravega imena ne morejo dognati. — Na vesti ima veliko zločinov vseh vrst.

Pariz ima zopet novo senzacijo. misteriozno kriminalno afero v čije osrednjo stoji komorni sluga Garnier Delormel. Pariške oblasti so prepričane, da so odkrile nov slučaj Landru in da ima zagonetno zločinec, ki se skriva pod 36 imeni, na vesti brezštevno nebroj zločinov, predvsem pa umorov žensk.

Zločince, ki spada med najfirane neš svoje vrste, zaslišujejo kriminalne oblasti že več dni. Dasi ima policija na razpolago proti osumljencu ves dokazni material glede njegove krivde, vendar še ni mogla ugotoviti njegovega pravega imena. Dozdevni Garnier Delormel se je tekom zadnjih štirih let v Parizu ter v drugih mestih izdal pod 36 različnimi imeni ter je imel na razpolago tudi vse potrebne listine za 36 imen. Deloma je te listine sam napravil, večino na jih je za časa vojne v bolnicah pobral ranjencem. Da je bil popolnoma varen se je moč temeljito naučiti rojstnih letnic in datumov vseh 36 oseb ter si jih tako dobro zapomnil, da se ni nikoli zmotil, ko jih je pripovedoval preiskovalnemu sodniku. Karakteristično je, da je ostal na vsa vprašanja, kdo je pravzaprav in kaj je, gluha ter je le stereotipno ponavljal, da pohaja iz stare plemiške rodbine in zato mu ni mogoče povedati svojega pravega imena, ker neče, da bi kompromitiral svoje sorodnike in jih pripravil v sramoto.

Preiskovalnemu sodniku se je rogal v obraz in ravnodušno prinomil, naj ga imenuje kakor mu ljubo: Delormel, Garnier, Dupont, Lardaux, Lamercelle, Margat itd. Najljubše pa mu je, če mu reče g. X. ker hoče na vsak način ostati nepoznan. »Nekega dne boste že zvedeli kdo da sem in potem boste razumeli, kako pametno sem ravnal, da nisem izdal svojega imena. Vprašajte me, kar želite, moram Vas pa opozoriti, da bo vsak moj odgovor glede moje identitete negativen.

Na vprašanje, katere šole je absolviral, je zločinec odvrnil, da si je na treh francoskih univerzah pridobil diplom, vendar ni treba, da se izve, na katere univerze je pohanal. Da je inteligenten lahko dokaže: govori gladko latinščino ter pozna tudi vse grške klasike.

Ko mu je preiskovalni sodnik stavil vprašanje, zakaj je umoril hotelirko Ba-

nere in ustrelil vdovo Brousse, je neznanec prebledel ter trepetajoč izjavil: »Oba morila so izvršili drugi. Res je, da sem morila skrilal pri sebi. Ne morem Vam pa izdati njegovega imena, ker sem prisegel, da ga ne izdam pod nobenim pogojem. Pripominjam samo, da sta oba dozdevna morila, ki sta bila radi teh umorov svoječasno usmrčena, nedolžna na teh zločinih.

Tekom nadaljnjih poizvedovanj se je ugotovilo, da se je zagonetni zločinec gotovo tudi bavil s kupčijo z dekleti. Pri njem so se našla pisma lastnika neke javne hiše iz Alžirja. Iz pisma je razvidno, da je skušal neznanec odvesti dve mladi Francozini v Alžir in jih tam prodati. Delormel je verjetno tudi identičen z možem ki je pred dvema letoma v Versailles izvršil celo vrsto protinrstvenih zločinov.

Tekom zadnjih let je izgilo v Parizu več žensk. Nekatere so našli umorjene, o drugih ni bilo nikakega sledu. Nekatere teh zločinov so pripisovali prvotno zloglasnemu morilcu žensk, pozneje na smrt obsojenemu in res usmrčenemu Landruu. A umori so se nadaljevali tudi po Landrujevi smrti in policija se nadeja, da je s šestindesetimi letnim zločincem dobila v roke tega zagonetnega morilca mladih Parižank.

Radi priležnice umoril ženo

V Dolu v splitski okolici je bil te dni odkrit grozen zločin. Pred dobrim mesecem je nenadoma izginila Jerka Gospodnetič, žena tamošnjega posestnika. Ker je žena izginila na povsem nejasen in skrivnosten način in se tudi po tednih ni vrnila, je bil njen mož osumljen, da jo je spravil v sveta in vrzel v neko 72 m globoko jamo, ki se nahaja v bližini sela. V jamo so s pomočjo vrvi spustili nekega seljaka in ta je ugotovil, da se na njenem dnu nahaja žena zavita v vrečo. Iz Splita je bila takoj odposlana sodna komisija, na kar so v vrečo zamotano truplo potegnili iz jame. Žena je bila zvezana na rokah in nogah, za vratom pa je imela vrvi, s katero je bila očitno zadavljena. Lobanja je bila strahovito razmesarjena, udarci so bili zadani z nekimi topim orodjem.

Oblasti so prijele moža pokojne. Mož je imel neko priležnico in je zato osumljen da se je žene na brutalen način hotel iznebiti. Zaslišana je bila tudi mladoletna hčerka pokojne, ki je tekom zasliševanja priznala razne okoliščnosti, ki ne bodo ugodne tudi za priležnico. Deklica je med drugim izpovedala, da je nekoč čula pogovor med očetom in priležnico ter je zadnja rekla: »Ko jo ubiješ, se poročiva...« Oblasti so prijele moža in njo. Strašen zločin je v splitski okolici povzročil veliko razburjenje ter splošno sočutje z ubogo žrtvijo.

Abbazia-Opatija !!

Pension Lunaček, krasne sobe, razgled na more, sa celom prehrano 28 lita dnevno po o. i. — Marja Lunaček. 469

la trapistovski sir

ala Marija Stern — po 2250 Din kg razpošilja po železnici in pošti — Mljekara i sirara Josip Dvorny, Badljevin (Slavonija). 565

Modna šivilja

Marija Krmelj
Ljubljana, Beethovnova ulica 9, II. nadst.

Gospodinja,

ki bi podučevala laščino v večernih urah — išče zakonski par. — Naslov pove uprava «Slovenskega Naroda». 50/T

Nove ameriške hipoteze o Marsu

Iz Združenih držav prihajajo vsak mesec vesti o novih astronomičnih odkritjih. Te vesti so razumljive radi tega, ker je znano, da razpolagajo Amerikanci z najboljšimi zvezdarnami na svetu. Svoje astronomične observatorije so postavili celo na najvišje gore, da morejo na ta način skoraj vsak dan v letu nemoteno opazovati brez atmosferičnih motenj nebesni svod.

Sedaj se oglašja prof. astronomije in vodja zvezdarne na univerzi Arizona v Phoenixu Mož trdi, da je iznašel nov način fotografiranja zvezd in da se mu je s tem fotografskim načinom posrečilo posneti popolnoma nove slike planeta Marsa. Fotografiranje temelji na takozvanih nevidnih žarkih, ki omogočajo posebne vrste posnetke, na katerih ni rdečih žarkov atmosfere.

S pomočjo te fotografije je profesorju na arizonski univerzi baie uspelo, da fotografira neke na površini Marsa točno vidne temne pege, ki jih tolmači kot znake vegetacije. Amerikanski profesor trdi dalje, da je fotografiral tudi Marsove oblake.

• Konflikt na dunajskih gledališčih je bil po dolgih pogajanjih te dni rešen s kompromisom. Igralci so pristali na tako regulacijo plač, ki omogoča gledališkim upravam znatne prihranke, gledališke uprave s svoje strani pa so to prekliale odpušči članom, ki so dvignile toliko prahu in povzročile krizo.

• Prodala ruskih carskih dragocenosti. Po poročilih ameriških listov se sovjetska vlada pogajala z bogatimi inozemci o prodaji dragocenosti carske rodbine. Sovjeti so pristali na to, da prodajo samo del dragocenosti proti gotovini, vse drugo pa za lokomotive, stroje in razne industrijske izdelke. Vsa zbirka carskih dragocenosti se ceni na 50.000.000 funtov šterlingov. V zbirki je 460 predmetov. Dijamanti tehtajo 25.300 karatov, smaragd 3200, rubini 1300 in drugi dragulji 6300. V zbirki so tudi tri velike krone. Prva je bila narejena za kranje Katarine II. iz Moskve poročila, da je kupila skupina francoskih juvelirjev od ruskih carskih dragocenosti, med njimi tudi dijamantni diadem bivše carice, za tri milijone dolarjev. Predno je bila sklenjena kupčija, se je razvila ostra konkurenčna borba med ameriški in angleškimi juvelirji.

• Madžarski falzifikatorji na maskeradi. Na nedavnem plesu dunajskih umetnikov je vzbujala splošno zanimanje in veselost skupina, ki je v izborni posrečenih maskah predstavljala osebe, znane iz madžarske falzifikatorske afe. Falzifikatorji so poskušali spraviti v promet svoje izdelke in so imeli baie mnogo sreče. Razpečevali pa seveda niso ponarejenih francoskih tisočakov, ampak one madžarske šovinistične liste, ki povečujejo ponarejalce kot patriote. Izpukice je šel v podporni fond umetniških organizacij.

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene soproge, matere, stare matere in tašče, gospe

Franciške Kastelic

izrekamo tem potom vsem našo najprisknejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena odboru in uradništvu Ludske posojilnice, gg. trgovcem, darovalcem krasnih vencev in cvetja ter končno vsem, ki so spremili drago nam pokojnico na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1926.

Zalujoče rodbine: Kastel o, Hladky, Marčan.

599

Originalne barve in matrice za Gestetner Cyklostil. Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

Telefon 980

20-T

Inserirate v Slov. Narodu

Lokal

2 x 2 m se odda takoj za trafiko, branjarjo ali oboje — na prometni cesti. — Več pove uprava «Slov. Naroda». 597

Zastopniki

gospodje in dame — se sprejemajo. — Taki, ki se pečajo s srečkami, se nastavijo stalno. — Merkur, Brno, Nova ulica. 595

Prodaj posestivo

v izmeri 10 o-alov, v najlepši ravnini poleg ceste. Hiša in vse gospodarske poslopje je novo in z opeko krito; voda in elektrika pri hiši. — Več pove: Janez Jenko, Sp. Brnik 33, p. Cerkije pri Kranju. 591

Stanovanje

1—2 sob s kuhinjo ali dve prazni sobi — išče miren zakonski par brez otrok. — Ponudbe pod «Slov. Naroda». 596

Na stanovanje

in dobro domačo hrano se sprejme gospod. — Dopisi pod «Svetla soba 575» na upravo «Slovenskega Naroda».

Ključavničarski pomočnik

izkušen v večji tovarni, močan in priden, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Dopisi pod Delaven/578 na upravo «Sl. Naroda».

Trg. pomočnica

izurjena v mešani stroki, išče službo; najraje na deželi, da bi imela stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod «Trgovina 577» na upravo «Slovenskega Naroda».

Trgovina I

Zdravo in močno 15letno dekle se želi izučiti v večji trgovini; najraje na Gorenjskem, da bi imela stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe na upr. «Slov. Naroda» pod «Trgovina 157/592».

NARODNA TISKARNA

IZVRŠITE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICER URADNE TISKOVINE. CENIKE KUVERTE RAČUNE HRANINE IN ZADRUŽNE KNJIŽICE POROČNA NAZNAVILA VABILA CIRCULARJE VSTOPNICE ETIKETE MARTVAŠKA NAZNAVILA LAVITKE SČASOPISE IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CENOSNO NARODILA SPREJEMA TUJONARODNA KNJIGARNA PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7 TELEFON • ŠTEV • 304

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL 5

St. ad 5307 ref IX.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddaje zidarstvih in drugih obrtniških del za zgradbo 10 prtiličnih stanovanjskih hiš za zasilna stanovanja za Bežigradem.

Potrebni podatki se dobe pri mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Ponudbe je vložiti do 5. marca 1926 ob 11. dopoldne pri gori navedenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 24. februarja 1926.

589

Pletilni stroji

nemškega izdelka patent „Ideal“ z jamstvom za nogavice, jopce, svitarje in vsakovrsne pletenine nudijo vsakomur najboljšo in si gurno eksistenco. V zalogi s po ukom, ki je jako lahak, in po potrebi tudi s stanovanjem edino le pri

F. Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5

Generalni zastopnik.